

Alacsonyabb költséggel sokat termelni

Dinnyekivitelünk zsugorodik. A termesztési költségek emelkednek, a termesztésbiztonság az időjárási körülmények miatt romlik, a felvásárlási árak pedig nem nőnek.

A hazai kertészek ezért csak egyféleképpen vehetik fel a versenyt a külföldi dinnyetermelőkkel: minél olcsóbban kell jó minőséget termeszteni, minél magasabb termésátlaggal.

Ehhez kaptak fajtaválasztási és technológiai segítséget a békéscsabai szakmai napon, amelyet a Nunhems Hungary Kft., a BASF Hungária Kft. és a Seedplus Kft. szervezett.

Nem lehet rutinból dinnyét termeszteni, minden évben más kihívásra kell megoldásokat találni. A jelenlegi nehéz piaci helyzet oka – ami az árakban és értékesítési nehézségekben mutatkozik meg –, hogy ahogyan nekünk, úgy a külföldi dinnyetermesztőknek is fontos az export, és most nagyobb a kínálat, mint a kereslet. Az árakat pedig a legnagyobb dinnyetermelő országok határozzák meg. Spanyolországban idén 22 500, az olaszoknál 12 500 hektáron termesztenek dinnyét, a két ország termelésének mindössze egytizede a magyar termőterület, ami még a tavalyinál is 10%-kal kisebb. Ez az oka, hogy az európai dinnyeárakba nincs beleszólásunk, mondta *Sándor László*, a Nunhems Hungary Kft. termékspecialistája.

Augusztusra jobb lehet

A belföldi piacon szerencsére elszakadunk az európai árból, mert a hazai fogyasztók szeretnek magyar dinnyét venni, enni. Így ott magasabb áron értékesíthetnek a termelők, mint például ha európai áruházláncokba szállítanak. Magyarországon a dinnyetermesztés fokozatosan koncentrálnak, a kisebb felületen termelők közül mind többen abbahagyják. Hazánk korábban dinnyeexportáló ország volt, ám az évente megtermelt 130-150 ezer tonnának tavaly már csak az ötödét, mindössze 30 ezer tonna dinnyét szállítottunk külföldre. A csökkenő export oka, hogy sok országgal kell versenyeznünk a piacokért, és például az olasz termelők a hosszú távú érdekeik miatt több időszakban is extrém alacsony áron hajlandók exportálni.

Amennyivel növekednek a termesztési költségei, legalább annyival kellene a felvásárlási árak is növekednie, de az

Sok jó minőségű dinnyét kell termeszteni

ár a kereslet-kínálattól függ, nem pedig a költségektől. Emiatt most Nyugat-Európában egy időre bedugult a piac. A spanyolok exportjának fele a 80 millió lakosú Németországba megy, ám ott a jelenlegi csapadékos időjárás visszavette a dinnyefogyasztást. Az alacsony ár másik oka, hogy Németországban korábban nagy mennyiségű dinnyét tároltak be, amit viszonylag magas áron vettek át a kereskedők, de ezt a piac nem viselte el, így a gyümölcs a raktárakban maradt. Ezért csökkent a magaszegény dinnyék ára, a porzó fajták gyümölcssei pedig egyes termelőknél a földeken maradtak. Ilyen helyzetben örülhetünk, hogy hazánkban így vagy úgy, de eladható a dinnye, említette a szakember.

Az olaszok most önköltségi áron adják a dinnyét, ami nem jó nekik, de a döntésnek üzletpolitikai oka van. Ott is egyre nagyobb a termelők koncentrációja, évtizedek alatt több olasz család 10-20 hektárról 100-150 hektárra növelte a

termelését (akár több régiót átítelve). Így korai, közepes érésű és kései fajták egyaránt vannak, azaz az egész szezonban tudnak szállítani. A korai termések értékesítését magasabb áron kezdték, ezért most akár önköltségen is eladják a dinnyét, és reménykednek, hogy újra jobb helyzetbe kerülhetnek. A lényeg, hogy a teljes szezon átlagában nyereséges legyen a termelésük. Ez csak magas, hektáronként 70-80 vagy akár 90 tonnás termésátlaggal érhető el.

Magyarországon a hazai igények kielégítése a jövő, de ehhez jó reklám kell és a jelenlegi piaci helyzet megtartása. A kiszállítás létjogosultsága kérdéses, mert ha a tavalyi exportmennyiség alá csúszunk, akkor súlytalanná válik a külpiacon jelenlétünk. Ez azonban majd később derül ki, mert az utóbbi években augusztusban volt nagyobb kereslet a magyar dinnyére külföldön, mondta *Sándor László*.

Idén mindegy volt, hogy valaki április elején, közepén, végén, vagy májusban

palántázott, a hideg időjárás miatt minden dinnye szinte egyszerre kötött be június elején, így az érésük is összecsiszított. Aki három hétig palántázott, hogy elnyújtsa az érési időszakot, annak is öt nap alatt kellene eladni a termését. Ezért volt július közepén terméscsúcs, az augusztus azonban piaci szempontból még jó is lehet, mondta a Nunhems Hungary Kft. munkatársa.

A rendezvényen az egyik termelő felvetette, hogy ha az exportpiacon az tud nyereséges lenni, aki nagyobb termésmennyiséggel van jelen, alacsony költséggel, akkor talán megérné később, májusban palántázni szabadföldbe (ezzel augusztusra termelve). Ez ugyanis kevesebb ráfordítást igényel, hiszen nem kell takarni a növényeket és augusztusban általában keresett a dinnye az európai piacon. Sándor Lászlótól ugyanakkor megtudtuk, hogy sokan választják ezt az utat, ám idén a spanyol termelők is augusztusra időzíteneek plusz 500 hektárnyi dinnyét az eddigi korábbi szedésű helyett, így akkor is verseny várható. A nemesítő cég munkatársa szerint idén jó a minőség, és aki tudta kezelni az extrém magas UV-sugárzás, vagy akár az aszály negatív hatásait, annak vásárlói visszajáró vevőkké váltak.

Sok szer, kevés hatóanyag

A közelmúltban több helyen nagy mennyiségű csapadék hullott rövid idő alatt, ilyenkor fokozottan szükség van a gombaölő szerekre a kertészeti kultúrákban, így a dinnyetermesztésben is. *Mérai Imre*, BASF Hungária Kft. kertészeti területi képviselője kiemelte, hogy összességében július közepéig nem volt sok gond a kórokozó gombákkal, mert nagy volt a hőség és kevés a csapadék. Utána a helyzet változott, de ahol jéggel jött a csapadék, ott jobb lett volna, ha inkább nem érkezik meg.

A BASF több kertészeti kultúrában piacvezető gombaölő szerekből. Kertészeti gyomirtó és rovarölő készítményre nincs a cégnek, az Ecovin biológiailag lebomló talajtakaró fóliájuk azonban dinnyében is használható.

Az engedélyezett hatóanyagok száma egyre kevesebb, több márkánév mögött ugyanazon hatóanyag van, ami problémát okoz a rezisztencia ellen alkalmazandó szerrotációban. Szerencsére a hatóság megváltoztatta eddigi álláspontját,

Baji Sándor több mint húsz éve termeszt dinnyét

felismerve, hogy ez így nem fog hosszú távon működni a kiskultúrák esetében. Valószínűleg ennek is köszönhető, hogy tavaly a Dagonis készítménynek kibővítették az engedélykiratát több kertészeti kultúrára. A dinnyében a lisztharmat, didimella, kolletotrichum és alternária ellen is hatásos. A szer a difenokonazol és a fluxaproxad (más néven Xemium) hatóanyagok gyári kombinációja. Mindkét hatóanyag felszívódó, de utóbbinak kontakt hatása is van. A hatóanyag 30-

szerkezet, akkortól pedig gyorsan mozog a növényben. A difenokonazol pedig még gyógyító hatással is rendelkezik, azaz két-három nappal korábbi fertőzést képes megállítani, így a készítménynek a gyógyító hatása mellett 7-8 napos megelőző hatása is van. Ennek köszönhetően hosszan tartó védelmet nyújt és hőmérséklettől szinte függetlenül „dolgozik”.

A gombák többsége 6 °C körüli hőmérsékleten már tud fertőzni, ám a legtöbb szer csak 13 °C fölött hatékony. Ez a szer 5-26 °C között teljes körű védelmet ad. Dinnyében egy szezonban háromszor használható, két kijuttatása között pedig más hatásmechanizmusú készítmény alkalmazása szükséges. Élelmezés-egészségügyi várakozási ideje dinnyében nagyon kedvező, mindössze három nap. Kis kiszérelésben is kapható, így a házikertek univerzális készítményének tekinthető, mert nagyon sok kultúrában alkalmazható, és a peronoszpórát kivéve szinte minden gomba ellen bevethető, említette *Mérai Imre*.

Saját gyökéren

A szakmai nap házigazdája, *Baji Sándor* saját gyökerű dinnyét termeszt több mint húsz éve. A termelő tavaly használ-

A Gambey F₁ húsa mélyvörös, ropogós

40%-a egyből felszívódik a levélen és megelőző védelmet nyújt, a többi a növény külsején marad még egy ideig, így biztosítja a kontakt hatást. Későbbi nedvesség hatására a Xemium feloldódik, újra eloszlik a felszínen és újabb adag bejut belőle a növénybe.

A szisztemikus szerek egy része gyorsan felszívódik, mert jól oldódik a leveleken található viaszban, a másik csoportjuk pedig gyorsan mozog a növényben, mert jól oldódik a vízben. Ez a szer mindkettőt egyszerre tudja. Gyorsan bejut a növénybe, utána változik a molekula-

ta először a Dagonist, és jól bevált nála. Egy Dagonis-kezelés után egy kontakt szer következett, utána még kétszer Dagonis, majd más hatóanyagú készítményre váltott. Növényvédelmi és tápanyag-utánpótlási szempontból is előnyös, hogy nála ötvenként kerül vissza a dinnye ugyanarra a területre. Idén április 28-án palántáztak, amíg lehetett, halasztották az időpontját, mert sem az időjárás, sem a talajhőmérséklet nem volt megfelelő. Akik korábban ültettek idén, ott a növények bizonyos fokig biztosan sérültek. Nappal nagy meleg volt, hajnal-

ban azonban erősen lehűlt a levegő, említtette a termelő, emiatt visszafogottabban vágták az ablakokat a fóliaalagútra, mint az előző években. A növények meg erősödtek, május 20. táján lebontották a fóliát, ám éppen utána érkeztek a viharos szelek, és a hajtásokat hol egyik, hol másik irányba fektették át.

A dinnyetermelők egy része tartott attól, hogy kifut az időből, ezért már kis lombnál is bekötötték az állományt. Baji Sándorék azonban előbb inkább a lombzatot erősítették.

Július közepén hektáronként 40-70 tonna terméssel tartott a tábla, és terveztek az újraköttetést tápoldatozással, permetezéssel, valamint a megmaradt dinnyék leszedését, hogy augusztus 15-25. között újraindulhasson a dinnyeszüret akár szeptember közepéig. Ha ez sikerül, akkor elérhetik a 100 tonna termést hektáronként, mondta a házigazda.

Baji Sándorék maguk értékesítik a dinnye nagy részét, emellett belföldi kereskedőket is ellátnak. Az utóbbiak a 8 kilogrammnál nagyobb gyümölcsöket kérik, a kisebbeket exportálják. Mag nélküliből a 2,8-6 kilós termések mennek exportra.

Kell a lomb

A tavalyi kísérletek alapján a technológiához a Seedplus Kft. termékeit használták a békéscsabai dinnyeállományokban. Kiültetéskor hideg volt, és mivel 10 °C alatt a dinnye nem érzi jól magát, megtorpant a fejlődése, gyökérvessztést, gyökérelhalást szenvedett. A jó eredményekhez fontos, hogy először gyökeret „csináljunk” a növénynek, hangsúlyozta Balogh Ernő, a Seedplus Kft. szaktanács-

A köttetés és újraköttetés megfelelő technológiával irányítható

Balogh Ernő a tápanyag-utánpótlás növényélettani összefüggéseiről is beszélt

adója, aki már 11 éve együttműködik a termelővel.

Idén is sokan beleestek abba a hibába, mondta, hogy amikor megjött a jó idő és a dinnye bekötött, az első terméseket meghagyták. A szakember ugyanakkor az első terméskezdeményeknek eltávolítását javasolta a termelőknek. A tapasztalatok őt igazolták.

A hazai dinnyeterületek felének kicsi a lombja. Emiatt a termelők azzal keresték, hogy mivel védjék a terméseket az extrém UV-sugárzástól. Ezenél biztosabb megoldás, ha megfelelő gyökérzetel, megfelelő lombot nevelünk. A gyökérnövekedést segíti a Vivema készítmény, 5 l/ha dózisban kiültetéskor, illetve palántaneveléskor is alkalmazható. A dús gyökérzetel, sok hajszálgökérrel ellátott növény bizonyos mértékig tolerálni tudja a kiültetési stresszt. Ennek ellenére a békéscsabai területen végeztek még egy kezelést, mert a hideg miatt a kiültetés után a palánták elvesztették a

gyökérzetük egy részét. Az ismételt kezeléssel újra elindították a gyökéresedési folyamatot, aminek az eredményét már 3-4 napon belül látni lehetett a lomb növekedésén.

Megfelelő lomb nélkül nem lehet jó eredményeket elérni. A lomb véd a túlzott napsugárzástól, emellett az vezet a cukrokat és a szárazanyagokat a gyümölcsbe. Kis lombzat esetén a termésmnövekedés és az érés is vontatottá válik.

Az irányított köttetésre a Green BZn algakészítményt ajánlja a Seedplus. Az *Ecklonia maxima* melegtengeri alga mellett bórt és cinket is tartalmazó készítmény virágzásra, kötésre ösztönzi a növényt. 38-40 °C-ban nem kötött a dinnye, de ezeket a meleg periódusokat mindig megszakította néhány napos lehűlés, ezekre az időszakokra időzítették a kezeléseket. Ennek során magas foszfortartalmú (10-50-10) Greenplant készítményt adagoltak gyökéren keresztül, mikroelemmel kiegészítve, egy-két nap múlva pedig az algakészítményt (lombon). Az e módszerrel kötött termések 600-700 mázsa dinnyetermést adnak majd, mondta Balogh Ernő.

Kalcium-lombtrágya

Kísérleti adatok szerint paprikánál 30% terméskiesést okozhat a kalciumhiány, és ez dinnyénél is jelentős lehet. 28-30 °C felett nem tudja a növény felvenni a talajból a nehezen mozgó kalciumot, 30 °C felett pedig a dinnye gázcserenyílásai bezáródnak, ezzel megszűnik a gyökér szívóereje is. Az alakatlan, „gumis” húsú termés a kalciumhiány tüne-

A Style F, minősége, hozama kiemelkedik a többi fekete héjú, triploid fajta közül

te. A kalcium a sejtfal megerősítésére szolgál, és ha a növény nem tudja magához venni a hajtásnövekedéshez szükséges mennyiségben, akkor a kis dinnyéből vonja ki, ahol a legnagyobb a kalciumkoncentráció. A 2-3 kilogrammos dinnyékben van a legtöbb kalcium, és ha a hajtás növekedéséhez szüksége van rá a növénynek, azokból „kiszívja”, ezért lesz gumis állagú a dinnye húsa, magyarázta Balogh Ernő.

A növény teljes kalciumigénye lombon keresztül nem elégíthető ki. Lombtrágyával csak a hajtás kalciumszükségletét lehet fedezni, hogy ne induljon be a transzport a gyümölcsből a hajtások felé. Hőségben a gond megelőzhető lombon keresztül heti kétszeri kalciumutánpótlással. A Calciogreen PS plusz termék 40% kalciumtartalmú, és különleges összetétele miatt a fotoszintetikus rendszert is támogatja.

A tápanyag-utánpótlást sem szabad megszokásból csinálni, mert hiába „nyomja” valaki a talajba a kalciumot, ha nincs megfelelő gyökérzet, és a nagy meleg miatt a növény azt nem tudja felvenni. A kalciumhiány tünetei nem orvosolhatók lombtrágyával, ám egy következő kötés még megmenthető vele.

Balogh Ernő szerint idén a dinnye érésének nem volt gátja, ám 40 °C közeliében a cukrok „elégnek” a termésben. Találkozott olyan esettel, hogy fekete magok, vérpiros hús ellenére íztelen volt a gyümölcs, mivel nem volt megfelelő lombozata a növénynek. Tapasztalata alapján még ilyen melegben is segíteni kell a dinnye érését. A Hascon M10 AD készítménnyel végzett kezelés hatására intenzívebben épülnek be a szerves anyagok a termésbe, a dinnyén kívül például alma és paprika esetében is.

Harmonium F₁ csíkos héjú mag nélküli fajtaújdonság, magyarázta Sándor László

Az extrém hőmérséklet elleni védekezésben érdemes beépíteni a technológiába a biostimulációt. Pár éve egy spanyolországi dinnyekonzferencián Balogh Ernő megkérdezte, a spanyol termelők hány százaléka használ biostimulátorokat, és furcsán nézve válaszolták, hogy mindenki. A heti rendszerességgel kijuttatott, magas aminosav-tartalmú Nutrigreen AD a hőségben is kinyitja a sztómákat, így a víz és a benne oldott tápanyag bejut a növénybe. A dinnyetermelők egy része hazánkban még napjainkban is csak a legvégső esetben lombtrágyáz, főlegesen költségnek tekinti, pedig külföldön az a technológia szerves része, említette Balogh Ernő. Ha piacon akarunk maradni, akkor tanulni kell a versenytársainktól, jó minőségű dinnyéből kell magas hozamot elérni, véli a Seedplus Kft. szaktanácsadója.

Változatos méretű, jó ízű fajták

Az előadások után a területen a jelenlevők megnézhették és megkóstolhatták a Nunhems Hungary Kft. dinnyefajtaikat. A piaci igények igen változatosak, ezt tükrözi a cég választéka is. Baji Sándor a *Grandis F₁*-et három éve termeli, 5000-5500 tövet ültet hektáronként belőle. Az első szedéskor lejön a termés 67%-a, ami nagy előny, hiszen a korai termések magasabb áron értékesíthetők. A kerek, sötét csíkos héjú, korai érésű fajta húsa mélypiros, édes, ropogós. Nagy termőképességű, saját gyökéren is 7-11 kilogrammos dinnyéket terem. Lombját nehezebb körülmények között is megtartja. A fajta „kistestvére” a *Galander F₁*, már ami a termésméretet illeti.

Magszegény dinnyéből évek óta csak a *Style F₁* fajta található a területen, mert minőségével, hozamával kitűnik a többi feketehéjú, triploid fajta közül, ezt a fogyasztók is „megtanulták” a belföldi és exportpiacokon.

A *Gambey F₁* kerek-ovális, sötét csíkos héjú, magvas fajta. Rövid tenyészidejű, jó kötőképességű, egyöntetű, 4-6 kilogrammos termései kartonba, tartályládába is tehetők. Mélyvörös, ropogós húsa kiváló ízlelménnyel párosul. Alagutas és szabadföldi termesztésre egyaránt alkalmas, porzófajtaként is ültethető.

Az *Embassy F₁* mag nélküli, csíkos héjú újdonság. Középkései tenyészidejű, belföldi piacra is kiváló 6-9 kilogrammos, ovális terméseket ad. Mélyvörös, ropogós húsa kifejezetten édes. Hosszan tövön és pulton tartható, akár a fagyokig szedhető, főleg szabadföldi termesztésre alkalmas hibrid.

A szintén mag nélküli, csíkos héjú *Harmonium F₁* közepes tenyészidejű. A fajta kiválóan köt, egyöntetű méretű termései 3-5,5 kilogrammosak. Mélyvörös, ropogós húsu termések hosszan pulton tarthatók. Felvágva sem veszíti el a levét olyan könnyen, ezért nagyon jó gyümölcssalátának vagy szeletelt értékesítésre. Alagutas és szabadföldi termesztésre is ajánlott.

A legújabb Nunhems-sárgadinnye, a *Sungoal F₁* termése akár három hétig is pulton tartható. Héja éretlenül zöldes-sárga, később citromsárga, majd éretten narancssárga lesz. A fogyasztók szeretik, ha a dinnye érettnak is látszik, ezért várhatóan népszerű lesz a piacon.

Nagy Z. Róbert

A Sungoal F₁ sárgadinnye héjának a színe